

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.

«ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	Журналістика
Факультет	Педагогічний
Кафедра	Педагогіки
Семестр	1
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	К. пед. н., доц. Мельничук Лілія Борисівна
Контактна інформація	Lilya1154@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація

У процесі вивчення курсу студенти знайомляться з теоретичними та практичними аспектами педагогіки вищої школи.

Результатом вивчення дисципліни є озброєння студентів знаннями наукових теоретико-методичних основ: предмету, завдань, методичних основ курсу, форм, засобів, методів і прийомів навчання студентів; Слухачі магістратури набудуть здатності навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання студентів; чинним нормативним забезпеченням освіти тощо.

Після вивчення курсу студенти оволодіють компетентностями до планування і здійснення освітнього процесу з урахуванням досягнень психолого-педагогічної науки, педагогічних інновацій, передового педагогічного досвіду; уміння здійснювати педагогічне діагностування рівня розвитку всіх сфер особистості студентів, консультування батьків студентів із метою координації педагогічних впливів закладу вищої освіти і родини; здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) у галузі педагогіки і методики професійної світи.

Теоретичний матеріал викладається у формі проблемних лекцій, лекцій-дискусій, лекцій-візуалізацій.

Практичні заняття курсу відбуваються у формі обговорення актуальних педагогічних проблем вищої освіти у контексті педагогіки вищої школи за допомогою інтерактивних технологій, а саме:

Пререквізити

Базові знання з дисциплін: «Дидактика початкової освіти», «Вікова та педагогічна психологія»

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
Змістовий модуль 1		
Тема 1. Предмет і завдання педагогіки і психології вищої школи	Педагогіка і психологія вищої школи в системі соціогуманітарного знання. Педагогіка і психологія вищої школи як наука і навчальна дисципліна. Предмет педагогіки і психології вищої школи. Мета вищої освіти. Реалізація функцій педагогіки і психології вищої школи: Основні поняття педагогіки і психології вищої школи: Основні завдання педагогіки і психології вищої школи.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Заповнення робочого зошита (тема 1)
Тема 2. Психологічні особливості і типологія студентів і формування студентського колективу	Психологічні особливості студентського віку. Студентський вік як пора активної самооцінки. Типологія студентів за В.Т. Лісовським. Модель ідеального студента.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, заповнення робочого зошита (тема 2)
Тема 3. Діалектика становлення і розвитку студентського колективу: академічної групи, курсу, факультету, ЗВО	Діалектика становлення і розвитку студентського колективу: академічної групи, курсу, факультету, ЗВО. Колектив як соціально діюча система. Функції студентського колективу. Стадії розвитку студентського колективу. Зміст роботи куратора на кожному з етапів розвитку студентського колективу. Лідерство у студентській навчальній групі. Поняття про формальне і неформальне лідерство. Типологія лідерства. Діагностика лідерства у студентській академічній групі.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, заповнення робочого зошита (тема 2)
Тема 4. Організація виховної роботи зі студентами у вищій школі	Завдання національного виховання студентської молоді у ЗВО. Виховання у широкому та вузькому значеннях. Сутність національного виховання. Принципи виховання. Зміст, напрями, форми і методи виховної роботи зі студентами. Змістовні компоненти національного	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, заповнення робочого зошита (тема 2)

	<p>виховання. Головна мета національного виховання. Складові програми виховання. Актуальні тенденції моделювання програми виховання людини. Позааудиторні форми виховання. Засоби виховання студентів. Культура спілкування педагогів зі студентами і колегами.</p> <p>Класифікація методів виховання.</p>	
<p>Тема 5. Сучасна вища школа в освітній системі України</p>	<p>Система освіти України: дошкільна освіта, загальна середня освіта, позашкільна освіта, професійно-технічна освіта, вища освіта, аспірантура, докторантура, самоосвіта. Освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні.</p> <p>Складові державних стандартів вищої освіти і галузевих стандартів вищої освіти. Головні завдання вищого навчального закладу.</p> <p>Кафедра як базовий структурний підрозділ вищого навчального закладу. Структурні підрозділи вищого навчального закладу.</p> <p>Форми навчання у вищих навчальних закладах. Учасники навчального процесу. Стан і тенденції розвитку педагогіки вищої школи</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, заповнення робочого зошита (тема 3)</p>
<p>Тема 6. Дидактика вищої школи.</p>	<p>Сутність дидактики. Навчальний процес у вищій школі. Поняття «освітньо-виховна система».</p> <p>Поняття «педагогічна технологія».</p> <p>Поняття «навчання», «процес навчання», «навчальний процес».</p> <p>Теоретичні основи навчальної діяльності (дидактика вищої школи).</p> <p>Особистісна орієнтація навчального процесу. Методи навчання у вищих навчальних закладах.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, заповнення робочого зошита (тема 3)</p>
<p>Тема 7. Зміст, планування та організація навчального процесу у вищій школі</p>	<p>Спеціалізація навчання у вищих професійних закладах освіти.</p> <p>Складові стандарту вищої освіти.</p> <p>Зміст освіти у вищій школі. Три види освіти: загальна, політехнічна і спеціальна (професійна).</p> <p>Складові державного стандарту. Стандарти вищої освіти вищих навчальних закладів. Впровадження галузевих</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу. Заповнення педагогічного словника.</p> <p>Заповнення робочого зошита (тема 4)</p>

	стандартів. Державні документи та навчально-методичні комплекси : навчальні плани, навчальні програми, підручники, посібники.	
Тема 8. Методи і засоби навчання у вищій школі	Методи навчання як впорядковані способи взаємопов'язаної, цілеспрямованої діяльності педагога й студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань. Прийоми і засоби навчання. Класифікація методів навчання.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Заповнення робочого зошита (тема 4)
Тема 9. Методичні основи викладання навчальних дисциплін	Форми організації навчального процесу у вищій школі. Поняття форми організації навчального процесу у вищій школі. Лекція як форма організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. Практичні заняття у вищій школі. Самостійна робота як організаційна форма навчання студентів вищих навчальних закладів. Інтерактивне навчання у вищому навчальному закладі. Ігрові форми проведення занять. Засоби навчання. Навчально-методичне забезпечення діяльності вищого навчального закладу. Контроль і оцінювання успішності студентів.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу. Заповнення педагогічного словника. Заповнення робочого зошита (тема 5)

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Базова

1. Андрущенко В., Гамерська І. Проблема входження української університетської освіти в європейський освітній простір. *Рідна школа*. 2015. № 1–2. С.3–9.
2. Байденко В. И. Болонский процесс: курс лекций. М.: Логос, 2004. 154с.
3. Бернвальдт Т. Формування мотивації навчальної діяльності майбутніх учителів в умовах сьогодення. *Рідна школа*. 2016. № 11. С.60–64.
4. Біла книга національної освіти України; за ред. В. Г. Кременя. К., 2009. URL: <http://www.ukraine3000.org.ua/img/forall/APN.pdf>
5. Бойко А. Упровадження інновацій як чинник оптимізації співвідношення педагогічної теорії і практики. *Рідна школа*. 2016. № 8–9. С.15–23.
6. Булах І. С., Долинська Л. В. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів: навчально-методичний посібник. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2002. 114с.
7. Вайніленко Т. В. Сутність та зміст професійно- педагогічного самовдосконалення. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Педагогіка і психологія*. Чернівці: Рута, 2015. Вип. 278. С. 13–20.
8. Васильєва Н. М. Застосування інтерактивних методів навчання. *Управління школою*. 2005. № 34. С.22–24.
9. Васянович Г. П. Педагогічна етика: навч.-метод. посібник для викладачів

і студ. ВНЗ. Л.: Норма, 2005. 344с.

10. Вища освіта України і Болонський процес: навчальний посібник / За ред. Кременя В. Г. Тернопіль: Богдан, 2004.281с.

11. Гагарин А. В. Психология и педагогикавысшейшколы. М.: МЭИ, 2010. 240с.

12. Галета Я. Інформаційна культура в професійній підготовці майбутнього педагога. *Рідна школа*. 2015. №1. С.24–28.

13. Ганжа О. Критерії формування соціально-професійної зрілості майбутнього вчителя. *Рідна школа*. 2017. № 3. С.65–69.

14. Голік О. Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінськийаспект:навч.посібник.Донецьк:Вид-во «Ноулідж», 2010. 242 с.

15. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. К.: ЛИБІДЬ, 1997. 374с.

16. Грищук А. В. Словник українського педагога. К.: КВІЦ, 2015. 236с.

17. Гронлунд Р., Норман Е. Оцінювання студентської успішності: практ. посіб. К.: «Навч.-метод. центр Консорціум із удосконалення менеджменту – освіти в Україні», 2005. 312с.

18. Дем'яненко Н. Підготовка педагогічних кадрів: пошук інноваційної моделі. *Рідна школа*. 2015. № 4–5. С.32–39.

19. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. К.: Академвидав, 2004. 325с.

20. Дубасенюк О. А. Методичні рекомендації куратору академічної групи з виховної роботи серед студентів педуніверситету. Житомир: Житомир. держ. пед. університет, 2000. 56с.

21. Дубасенюк О. А., Власенко О. М. Світоглядні та методологічні принципи креативності в освітній системі сьогодення. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2012. Вип. 63. С.232–235.

22. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040с.

23. Завалевський Ю. Управління процесом професійного зростання вчителя. *Рідна школа*. 2014. № 4–5. С.52–59.

24. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017. URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

25. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред. П. Ю. Сауха. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444с.

26. Калюжна Т. Г. Педагогічна творчість як основа інноваційної діяльності майбутнього вчителя. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2014. С.290–294.

27. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Київ : КНТ, 2018. 226 с.

28. Концепція Нової української школи (документ пройшов громадські обговорення і ухвалений рішенням Колегії МОН 27.10.2016) URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>

29. Кремень В. Інноваційність і освіта. *Рідна школа*.2012. № 4–5. С. 7–13.

30. Кремень В. Інновація – alterego глобалізації. *Рідна школа*. 2011. № 3. С.3–10.

31. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка. К.: Знання, 2008. 447с.

32. Куцевол О. М. Теоретико-методичні основи розвитку креативності

майбутніх учителів літератури: дис... д-ра пед. наук: 13.00.02. К., 2007. 448с.

33. Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н. Інноваційність освіти як дидактичний принцип. *Рідна школа*. 2012. № 6. С.3–9.

34. Лутошкин А. Н. Эмоциональные потенциалы коллектива. М.: Педагогика, 1988. 125 с.

35. Мельничук Л. Б., Пагута Т. І. Теоретико-методичні аспекти організації самостійної роботи студентів у процесі вивчення дисципліни «Педагогіка». *Наукові праці вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет»*. Серія: «Педагогіка, психологія і соціологія».

№ 1 (15). Частина 2. Донецьк: Донецький національний технічний університет», 2014. С. 152–157.

36. Мельничук Л. Б. Визначення критеріїв оцінювання знань студентів на прикладі математичного тестування. *Наука, освіта, суспільство очима молодих: Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих науковців 15–16 травня 2008 року, м. Рівне*. Рівне: РДГУ, 2008. С.82–84.

37. Мельничук Л. Б., Левкулич Т. В. Інноваційні технології формування професійно-педагогічної культури майбутніх педагогів в умовах вищого навчального закладу. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: Збірник наукових праць*. № 2 (16). Рівне: РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2016. С.165–171.

38. Мельничук Л. Б. Методика викладання у вищій школі : матеріали науково-методичного семінару «Педагогіка вищої школи» / Укладачі: О. Б. Колодич, Л. Б. Мельничук; орг. комітет: А.С. Дем'янчук, Ю.В. Пелех, О.Ю. Яницька та ін. Рівне: МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2011. С.15–23.

39. Мельничук Л. Б. Модель формування культури педагогічного спілкування майбутніх викладачів. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: збірник наукових праць*. № 1 (13). Рівне: РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2017. С.118–124.

40. Мельничук Л. Б. Модель формування професійної культури майбутніх педагогів початкової ланки освіти. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: збірник наукових праць*. № 1 (13). Рівне: РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2015. С.118–124.

41. Мельничук Л. Б., Гринкевич І. В. Особливості організації самостійної роботи студентів. *Вісник Інституту педагогічної освіти*. Рівне. Червінко А.В., 2014. 344с.

42. Мельничук Л. Б. Сутність та діагностика інноваційної педагогічної діяльності. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: Збірник наукових праць*. № 1 (15). Рівне: РВЦ МEGУ ка. кад.. С. Дем'янчука, 2016. С.86–92.

43. МільтоЛ. О. Теорія і технологія розв'язання педагогічних задач: навч. посіб. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 156с.

44. Моляко В. Творча та інтелектуальна обдарованість у структурі особистості професіонала. *Рідна школа*. 2012. № 12. С. 7–12.

Допоміжна

1. Мороз О. Г., Падалка О. С., Юрченко. В. І. Педагогіка і психологія вищої школи: навчальний посібник для молодих викладачів, аспірантів і майбутніх магістрів. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. 267 с.

1. Набока О. Професійно орієнтовані технології навчання у підготовці майбутніх педагогів. *Рідна школа*. 2011. № 4–5. С. 31–35.

2. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2007. 237с.

3. Нагаєв В. М. Університетська освіта: навчальний посібник. Х.: Смугаста типографія, 2015. 218с.
4. Наказ МОН України «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти» №776 від 16.07.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konsepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
5. Нова українська школа: поради для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
6. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посібник; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів: Вид. Львів. політехніки, 2017. 498с.
7. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / за ред. О. М. Пехоти. К.: А.С.К., 2004. 256с.
8. Мельник Ю. Б. Педагогіка вищої школи: в схемах і таблицях: навч.-метод. посіб. для студентів і магістрів вищ. навч. закл. Харків: ХОГОКЗ, 2016. 63с.
9. Педагогічна творчість: методологія, теорія, технології / за ред. С. О. Сисоєвої, Н. В. Гузій. К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2005. 183 с.
10. Підкасистий І. Ф. Педагогічні технології: навч. посібник / за заг. ред. І. Ф. Прокопенко. Х.: Колегіум, 2006. 224 с.
11. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: підручник. 2-е вид. К.: Каравела, 2008. 352 с.
12. Професійна педагогічна освіта: особистісно орієнтований підхід: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 436с.
13. Розвиток творчого потенціалу майбутнього фахівця: монографія / Т. О. Дмитренко та ін. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2014. 424с.
14. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2017–2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»» від 13 грудня 2017 р. № 903-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/903-2017-%D1%80>.
15. Романовська М. Б. Метод проектів у навчальному процесі : методичний посібник. Х. : Веста: Вид-во «Ранок», 2007. 160с.
16. Сисоєва С. О. Педагогічні технології: проблеми, пошуки, перспективні впровадження. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2002. № 6. С.15–27.
17. Стандарт другого рівня вищої освіти, ступеня магістра (за освітньо-професійною програмою), спеціальності 013 «Початкова освіта». URL: https://mon.gov.ua/app/proekty_standartiv_VO
18. Стрельников В. Ю., Брітченко Г. Сучасні технології навчання у вищій школі: модульний посібник [для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МІПК ПУЕТ]. Полтава: ПУЕТ, 2013. 309с.
19. Тернопільська В. І., Коломієць Т. В., Піонтківська І. О. Довідник з виховної роботи зі студентами. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. 264 с.
20. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-е видання, доповнене. К.: «Академвидав», 2014. 456 с.
21. Шевчук С. С. Інноваційні підходи до навчання професії: методичний посібник. Донецьк: ІПО ІПП УМО АПН України. 2009. 117с.
22. Шкабаріна М. А. Дослідження педагогічної креативності у вітчизняній та зарубіжній педагогічній думці. *Нова педагогічна думка*. 2016. № 1. С.6–8.
23. Шкабаріна М. А. Креативність як одна з провідних характеристик сучасного вчителя. *Збірник тез виступів учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку вищої школи та економіки в ХХІ столітті» (26–27 жовтня 2017 р.)*. Рівне : РВЦ МЕРУ ім. акад. С.

Дем'янчука, 2017. С.165–167.

24. Шкабаріна М. А. Розвиток педагогічної креативності майбутніх учителів початкової школи у процесі вивчення фахових дисциплін: монографія. Рівне: Видавець О.Зень, 2019. 149 с.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль1 (теми 1-9)	40
Індивідуальна науково-дослідна робота	20
Підсумковий контроль (теми 1-9)– іспит	40
Підсумок:	100

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни